Jordbruksverket; Undersökning om miljöstöd-Ecoschemes Januari 2020

Jordbruksverket, Magnus Olsson

Kontaktperson från Origo Group: Karin Hedelin-Lundén, karin.hedelin-lunden@origogroup.com

Origo Group

Bakgrund, syfte och metod

Origo Group

Syfte

Undersökningen ska ge underlag för rekommendationer till kommande CAP (EU:s gemensamma jordbrukspolitik) om eventuellt införande av ettåriga miljöersättningar i pelare 1 – s.k. Ecoschemes.

Syftet med undersökningen är att studera hur lantbrukarna skulle uppleva skillnaden mellan 5-åriga miljöersättningar med åtagande, så som det fungerar idag, jämfört med 1-åriga eco-schemes.

Även frågor kring miljöersättningar i form av resultatbaserade ersättningar ingår till viss del i undersökningen.

Mål

Enkäten ger svar på hur en eventuell konvertering till Eco-schemes och/eller inslag av resultatbaserade ersättningar kan påverka:

- lantbrukarens situation, t ex gällande att möta behov av förenkling, flexibilitet, förtroende och stabila ersättningsnivåer
- risker för måluppfyllelsen av de miljöaspekter ersättningen är tänkt att möta, t.ex på grund av ökade möjligheter till stödoptimering

Metod & Målgrupp

Undersökningen har genomförts i januari 2020. Origo Group har erhållit listor från Jordbruksverket över företag som uppbär miljöstöd och därefter har ett slumpmässigt urval från dessa listor valts ut för att kontaktas med förfrågan om att delta i intervju-undersökningen. Intervjuerna genomfördes per telefon av Origo Groups intervjupersonal mellan den 2:e och 8:e januari 2020.

Intervjuerna har genomförts via telefon. Totalt har 500 intervjuer genomförts, fördelade på de tre målgrupperna enligt nedan:

1. Betesmarker och slåtterängar med särskild skötsel: **250 intervjuer** (Bas A)
2. Minskat kväveläckage: **150 intervjuer** (Bas B)
3. Ekologisk produktion: **100 intervjuer** (Bas C)

Resultaten presenteras dels på övergripande nivå (n=500) och dels på målgrupp totalt och företagets storlek (areal).

Resultat

Origo Group

Målgrupp: Betesmarker och slåtterängar med särskild skötsel

Origo Group

Söker du ersättning för betesmarker och slåtterängar idag?

Bas: A Betesmarker och slåtterängar med särskild skötsel

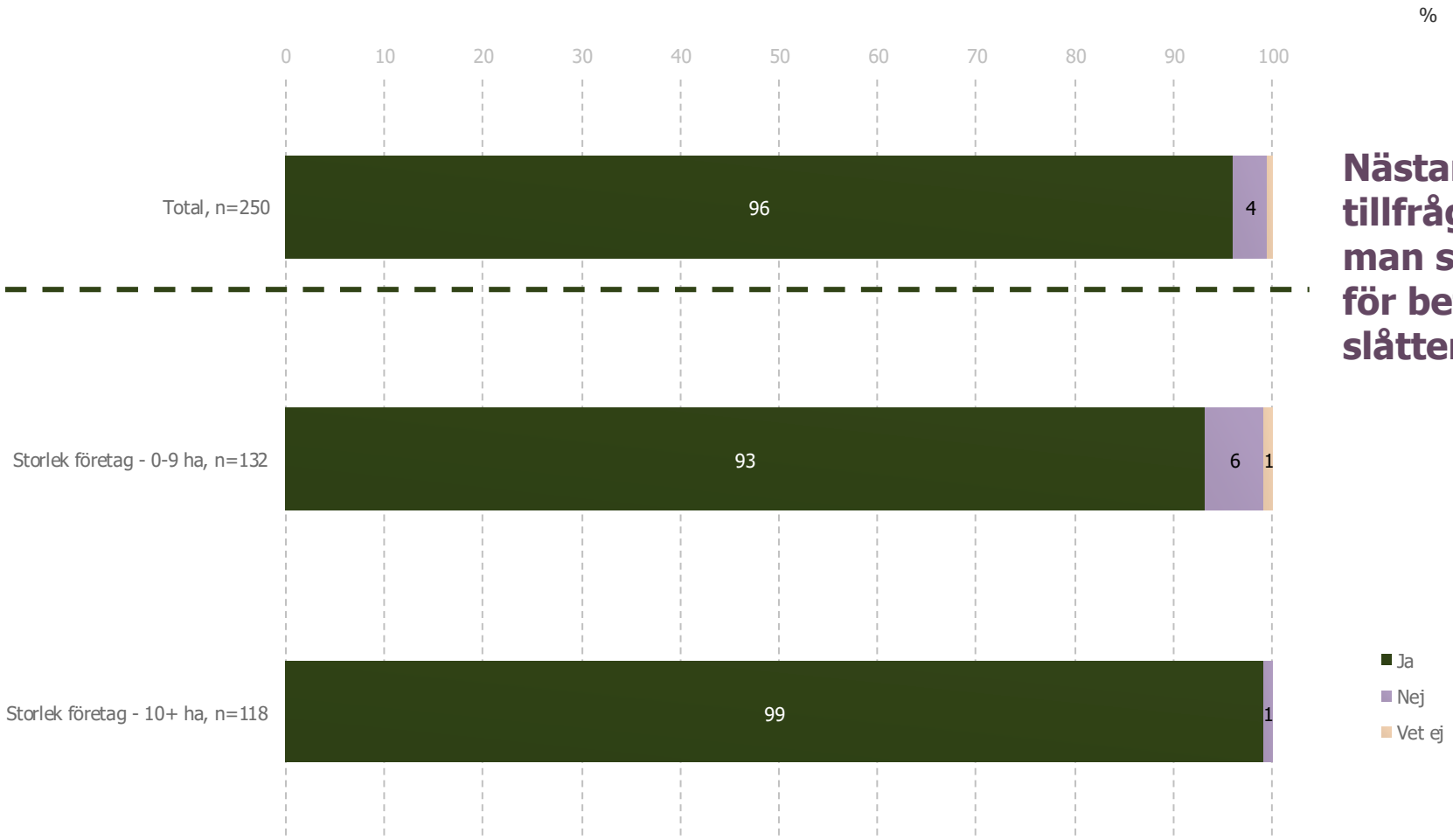

Nästan alla av de tillfrågade uppger att man söker ersättning för betesmarker och slåtterängar idag.

** Med storlek på företag menas genom hela rapporten – areal för aktuellt stöd*

Spontana fördelar

Bas: A Betesmarker och slåtterängar med särskild skötsel

59% nämner spontant någon **fördel med ettårigt åtagande**. De mest nämnda kommentarerna är:

Mer flexibilitet/mindre bunden (42%)

- Mer flexibelt/valfrihet/snabbare
- Lättare om man vill avsluta
- Mindre bunden

Lättare planering (9%)

- Lättare att planera

Trygghet (8%)

- Större trygghet/större säkerhet

Spontana nackdelar

36% nämner spontant **någon nackdel** med ettårigt åtagande. De mest nämnda kommentarerna är:

Kortsiktigt/mindre planering (16%)

Mer pappersarbete/byråkrati (9%)

Otrygghet (8%)

- Större otrygghet/större osäkerhet
- Stödet kan ändras under ett år

Hur ser du på att kunna söka ettårig ersättning istället för ett femårigt åtagande som du har nu, skulle du öka eller minska dina arealer betesmarker och slåtterängar som du söker ersättning för?

Bas: A Betesmarker och slåtterängar med särskild skötsel

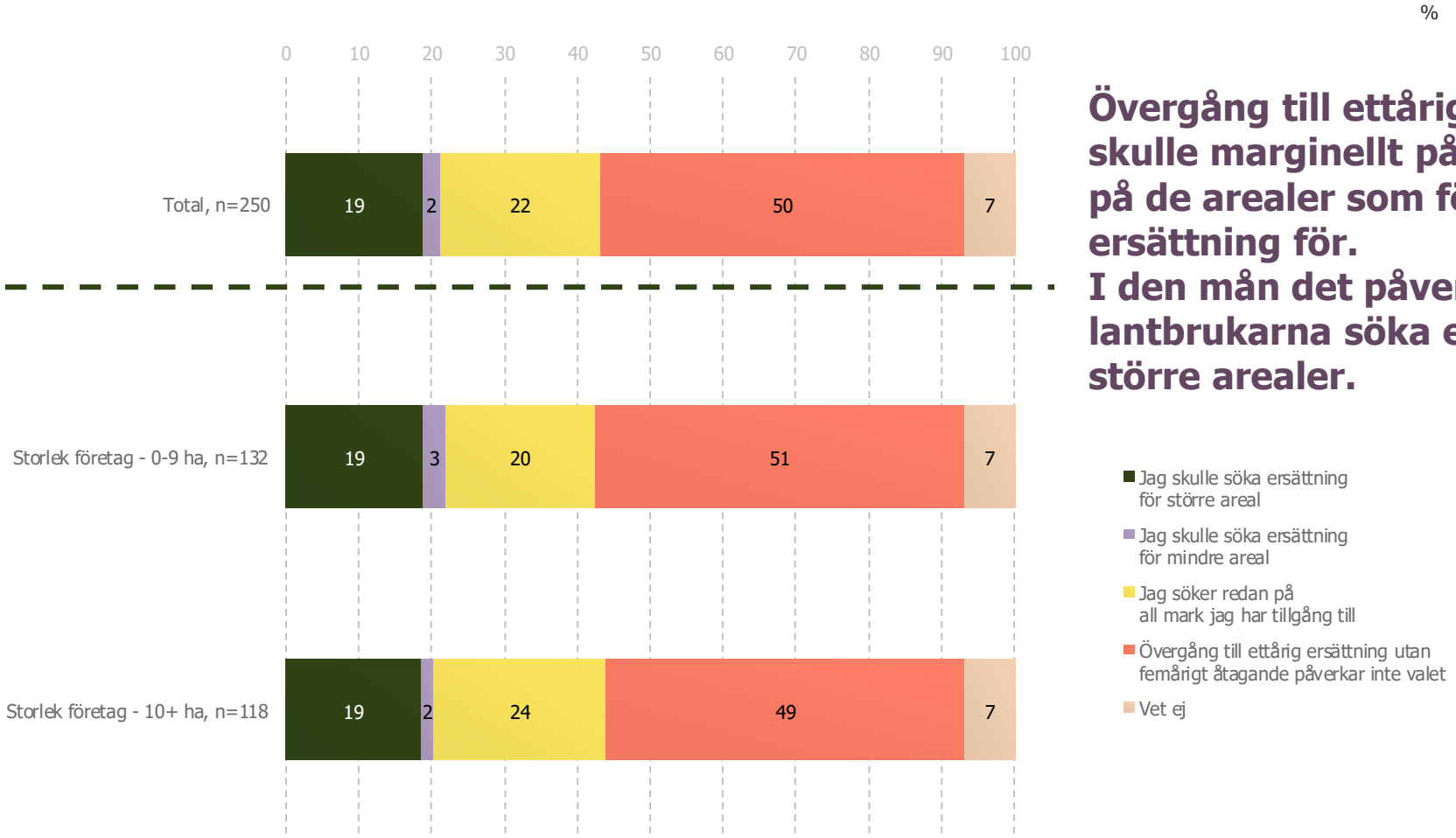

Övergång till ettårig ersättning skulle marginellt påverka storleken på de arealer som företagen söker ersättning för.
I den mån det påverkar skulle lantbrukarna söka ersättning för större arealer.

Hur bedömer du att planeringen av din jordbruksverksamhet skulle påverkas om ersättningen blir ettårig istället för ett femårigt åtagande som du har nu?

Bas: A Betesmarker och slåtterängar med särskild skötsel

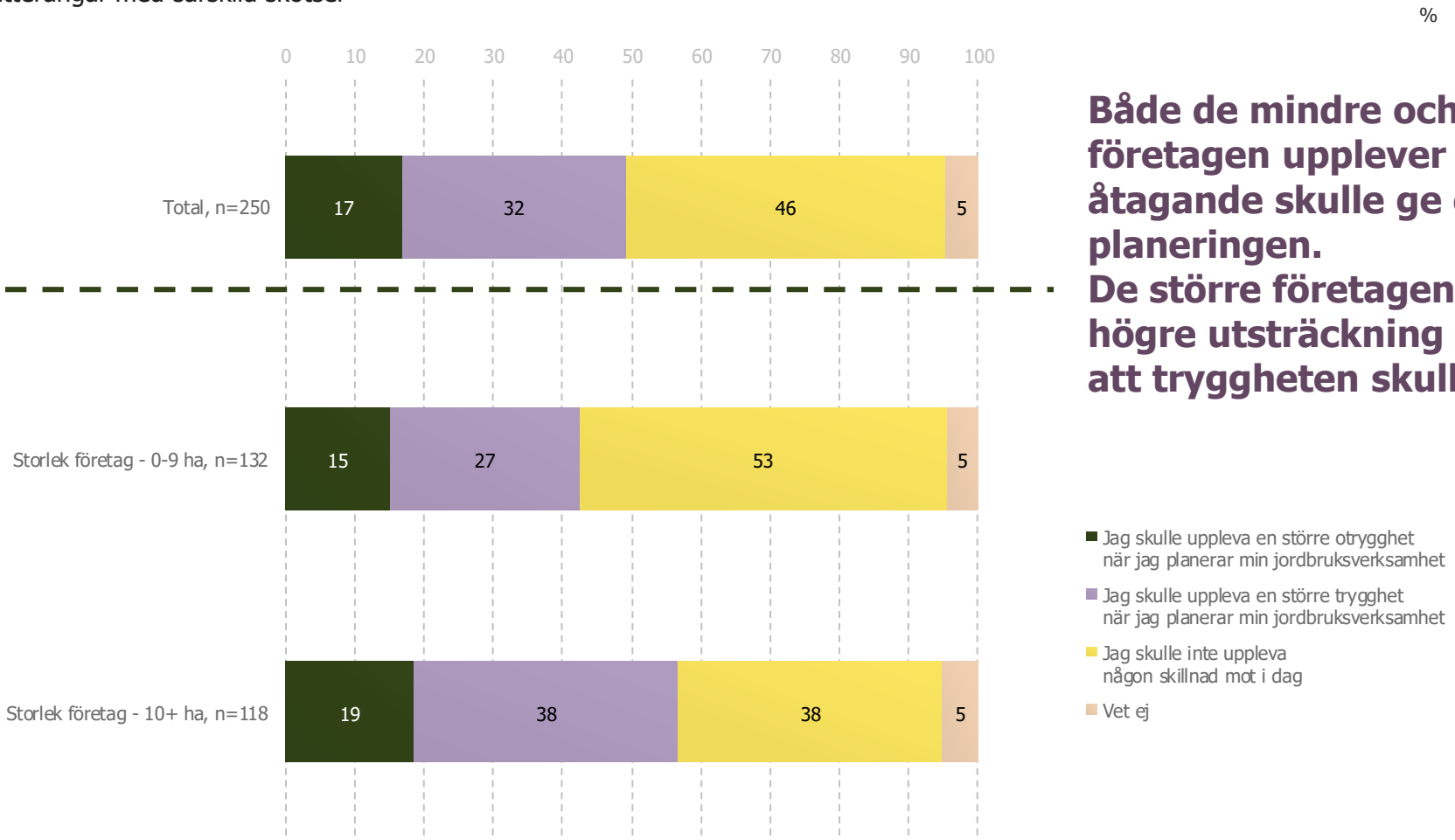

Både de mindre och de större företagen upplever att ettårigt åtagande skulle ge ökad trygghet i planeringen.
De större företagen upplever i högre utsträckning än de mindre, att tryggheten skulle öka.

Hur skulle du sköta dina betesmarker om du kunde välja att söka ersättning för skötseln ett år i taget istället för ett åtagande på fem år som i dag? Vi antar att alla villkor är samma som i dag och att antalet djur är oförändrade.

Bas: A Betesmarker och slåtterängar med särskild skötsel

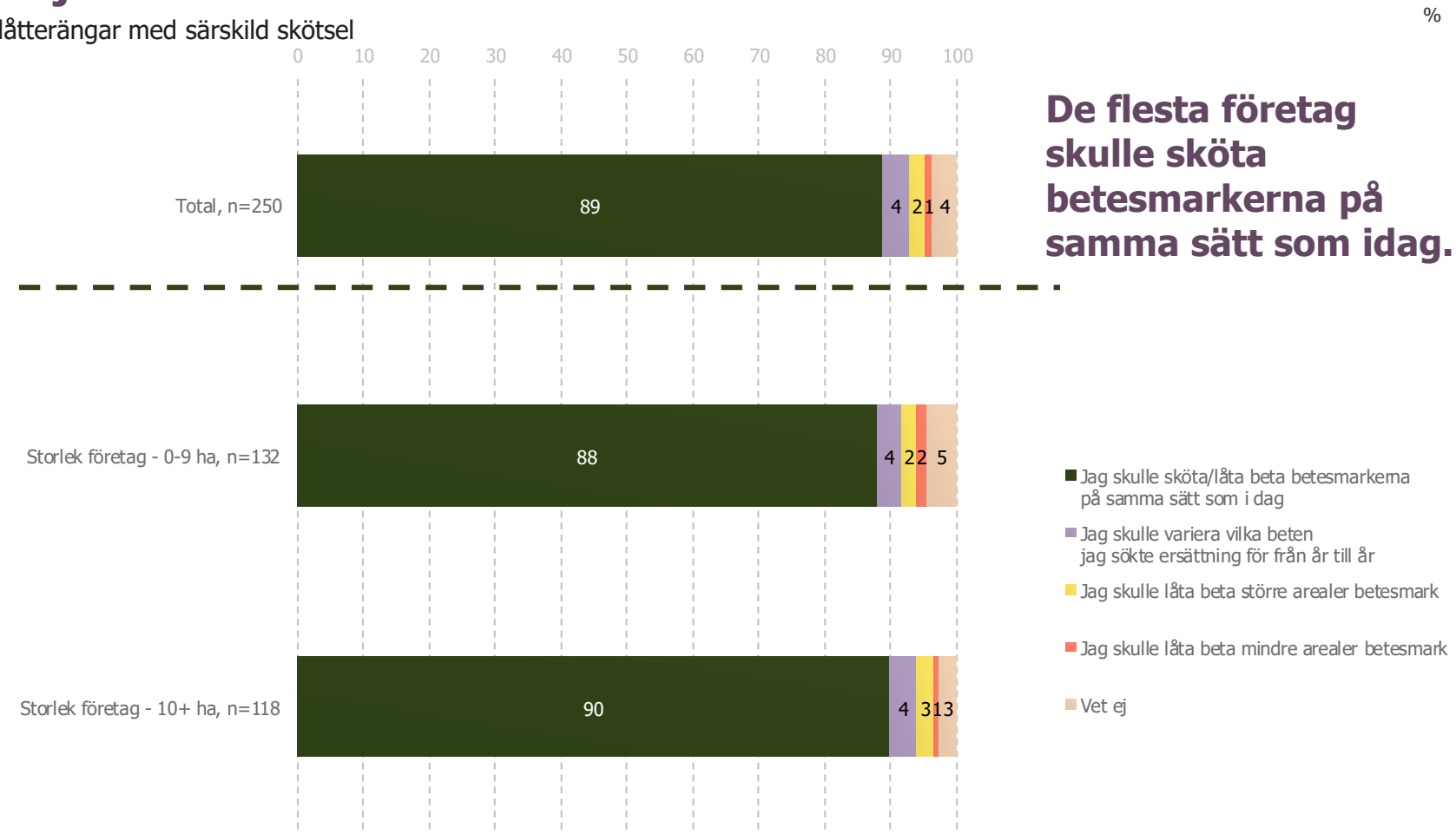

De flesta företag skulle sköta betesmarkerna på samma sätt som idag.

Idag kan du göra ett ettårigt uppehåll i betet. Skulle du göra längre uppehåll om ersättningen var ettårig istället för att vara ett femårigt åtagande?

Bas: A Betesmarker och slåtterängar med särskild skötsel

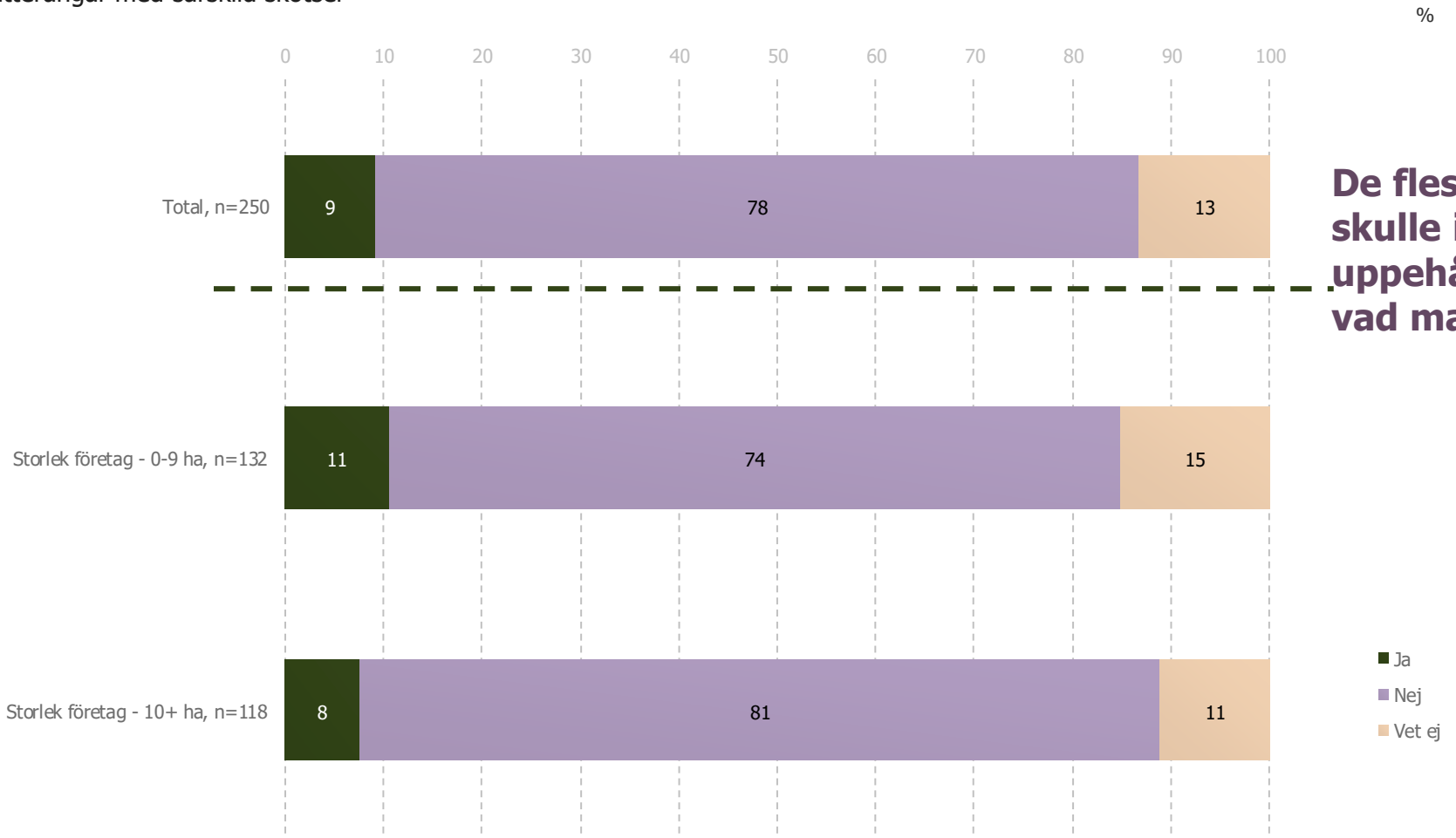

De flesta företag skulle inte göra längre uppehåll i betet än vad man gör idag.

Hur skulle betestrycket påverkas av en övergång till en ettårig ersättning istället för ett femårigt åtagande som du har nu?

Bas: A Betesmarker och slåtterängar med särskild skötsel

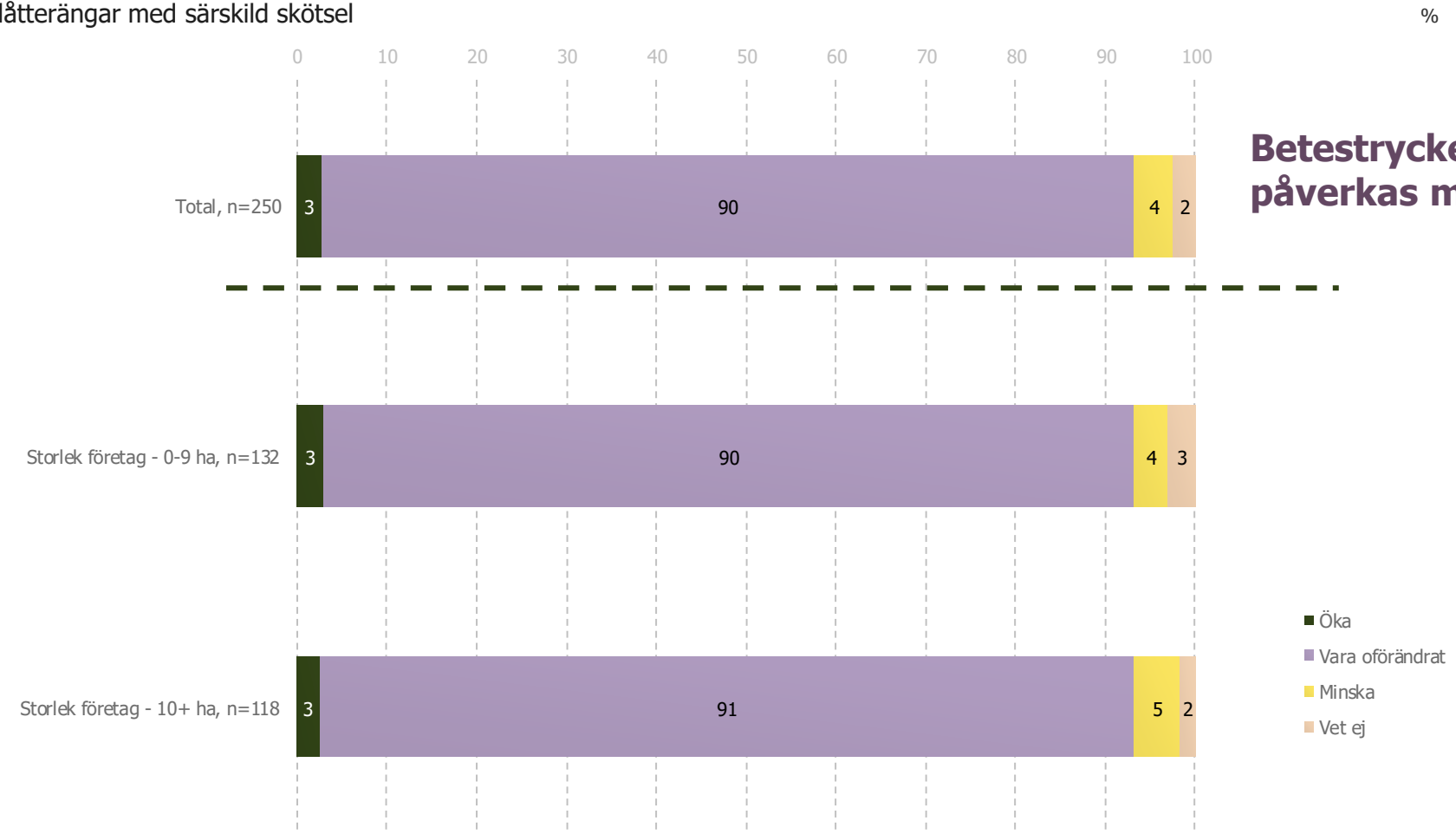

Betestrycket skulle påverkas marginellt.

Tror du att de särskilda värdena skulle bevaras om ersättningen blir ettårig?

Bas: A Betesmarker och slåtterängar med särskild skötsel

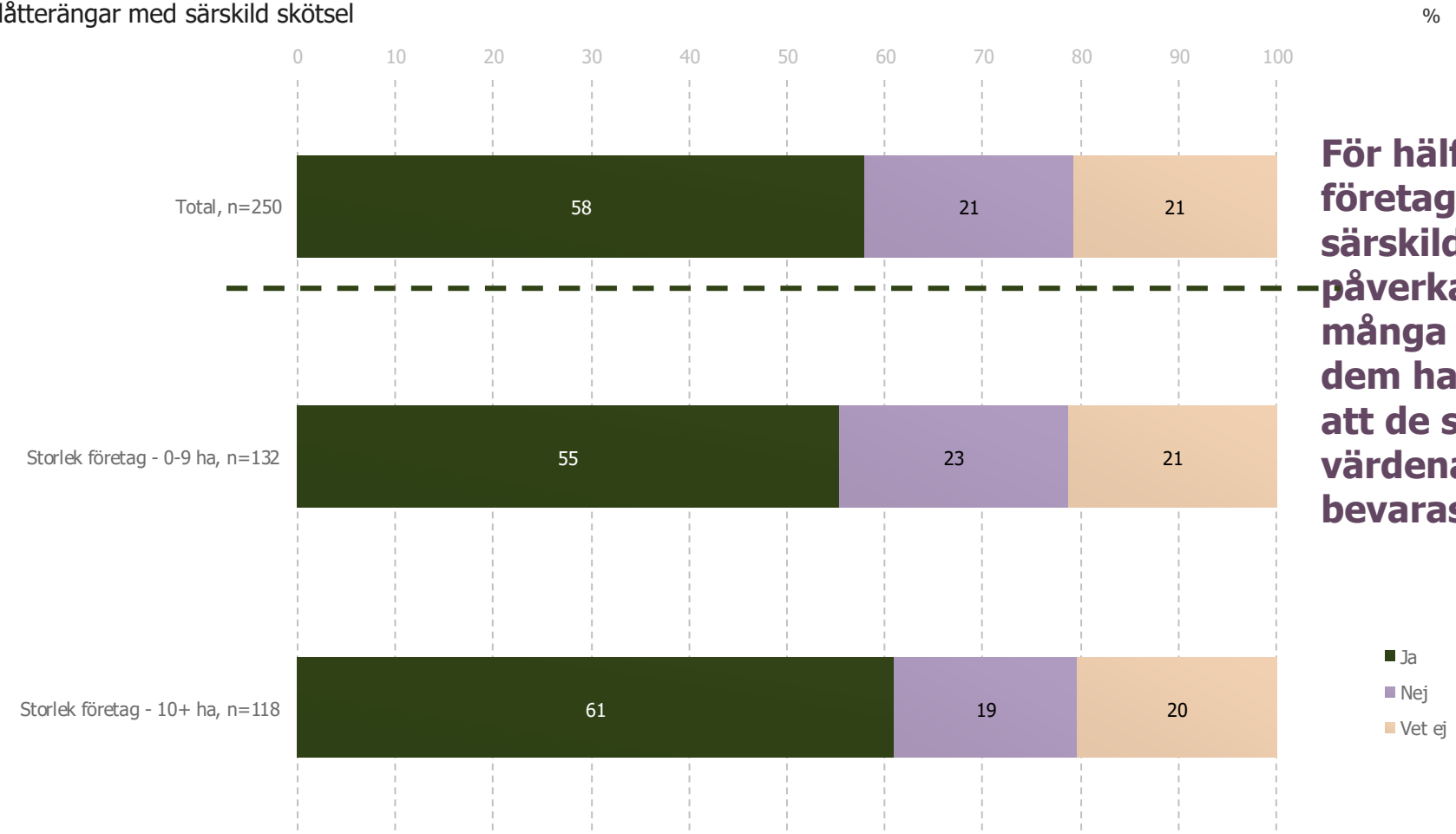

För hälften av företagen skulle de särskilda värdena inte påverkas men så många som 20% av dem har farhågor om att de särskilda värdena inte skulle bevaras.

Vilket är det viktigaste skälet idag att du bibehåller särskilda värden på betesmarkerna i ditt företag?

Bas: A Betesmarker och slåtterängar med särskild skötsel

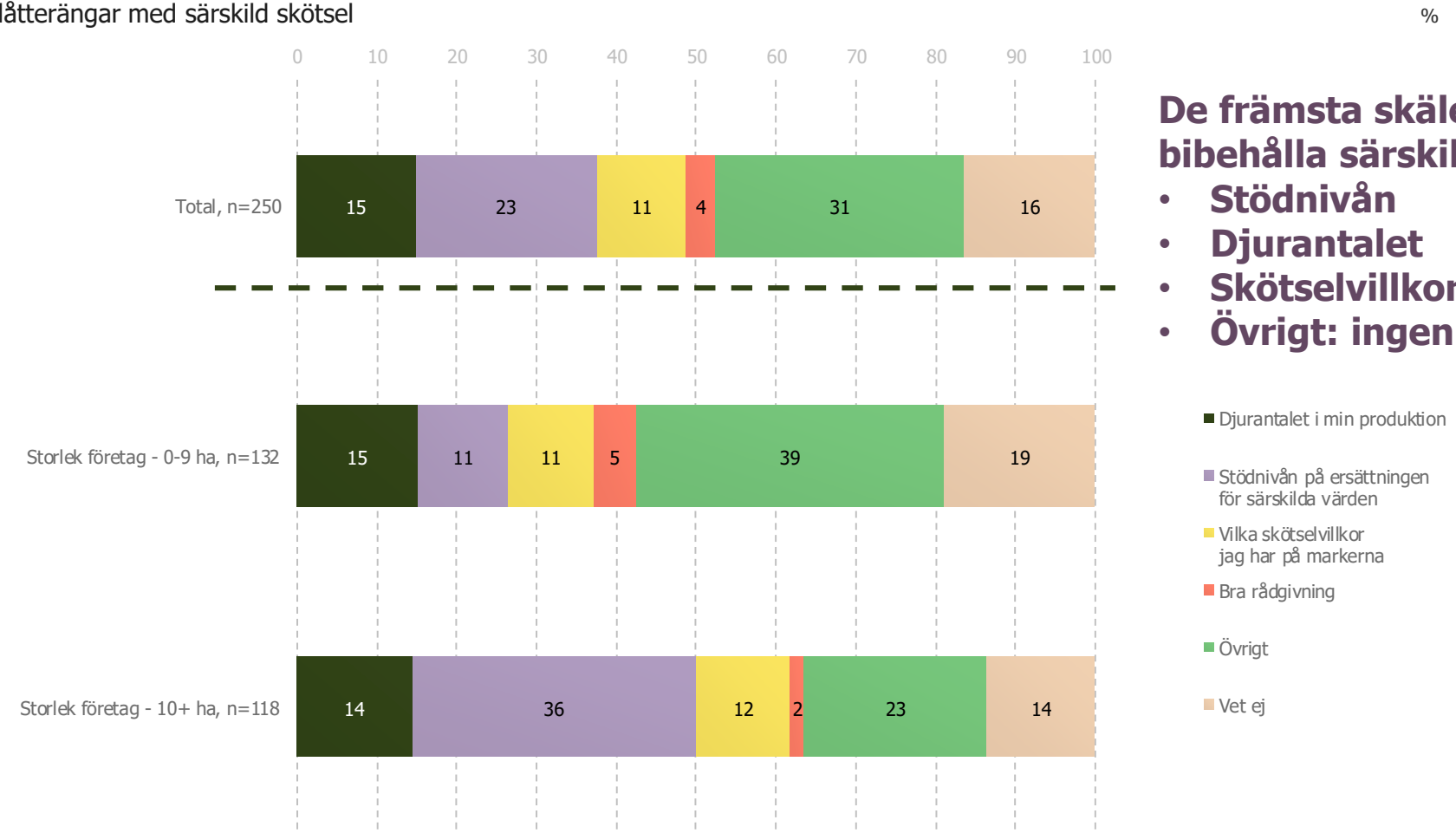

De främsta skälen till att bibehålla särskilda värden är:

- **Stödnivån**
- **Djurantalet**
- **Skötselvillkor**
- **Övrigt: ingen skillnad**

Målgrupp: Minskat kväveläckage

Origo Group

Söker du ersättning för minskat kväveläckage idag?

Bas: B Minskat kväveläckage

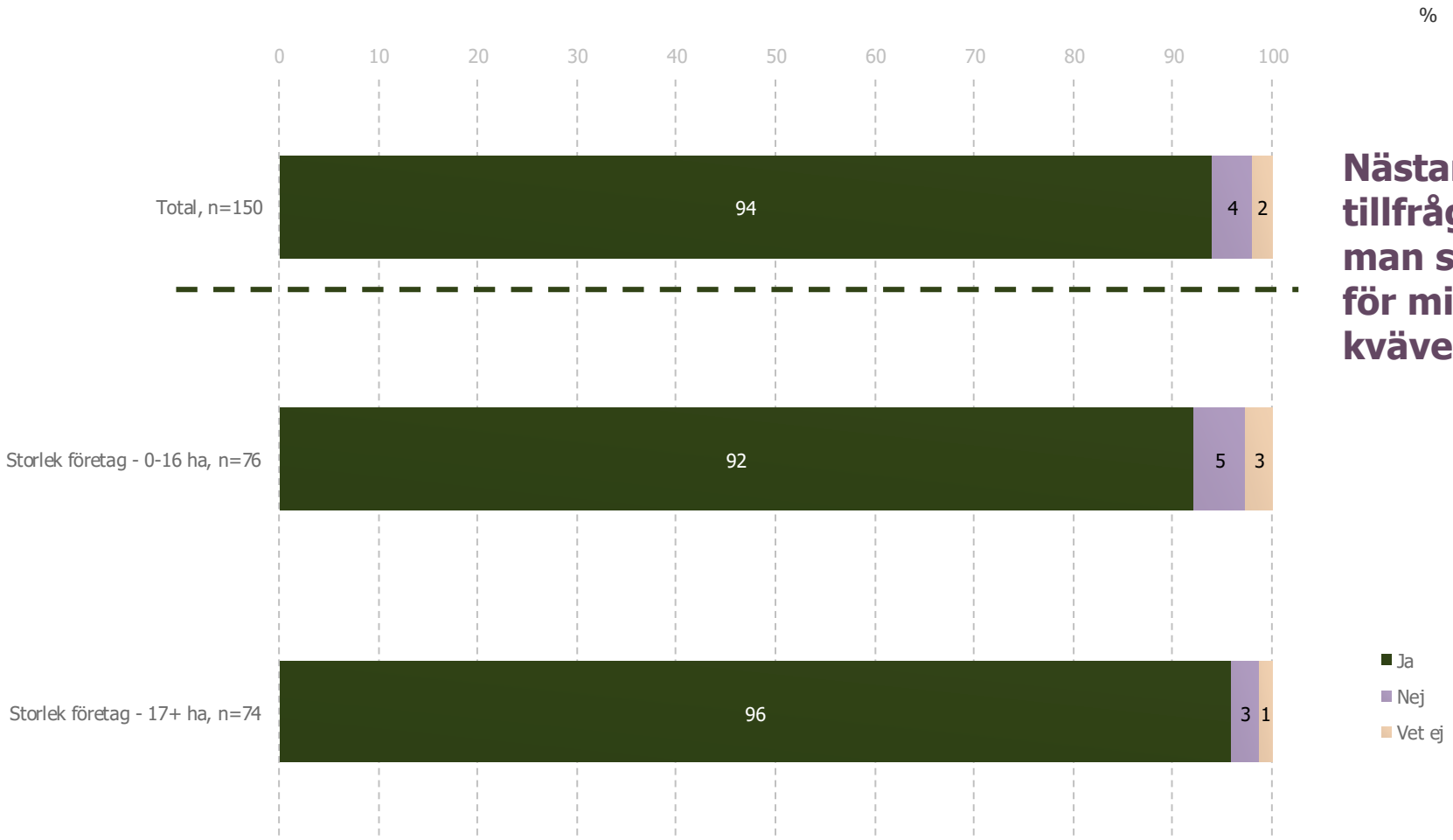

Nästan alla av de tillfrågade uppger att man söker ersättning för minskat kväveläckage idag.

Spontana fördelar

Bas: B Minskat kväveläckage

87% nämner spontant någon **fördel med ettårigt åtagande**. De mest nämnda kommentarerna är:

Mer flexibilitet/mindre bunden (57%)

- Mer flexibelt/valfrihet/snabbare
- Välja areal varje år
- Mindre bunden

Lättare planering (23%)

- Lättare att planera

Trygghet (5%)

- Större trygghet/större säkerhet

Övrigt (9%)

- Bättre/lättare

Spontana nackdelar

15% nämner spontant någon **nackdel** med ettårigt åtagande. De mest nämnda kommentarerna är:

Otrygghet (6%)

- Större otrygghet/större osäkerhet
- Stödet kan ändras under ett år

Kortsiktigt/mindre planering (4%)

Mer pappersarbete/byråkrati (3%)

Hur ser du på att kunna söka ettårig ersättning för minskat kväveläckage istället för ett femårigt åtagande som du har nu, skulle du öka eller minska dina arealer?

Bas: B Minskat kväveläckage

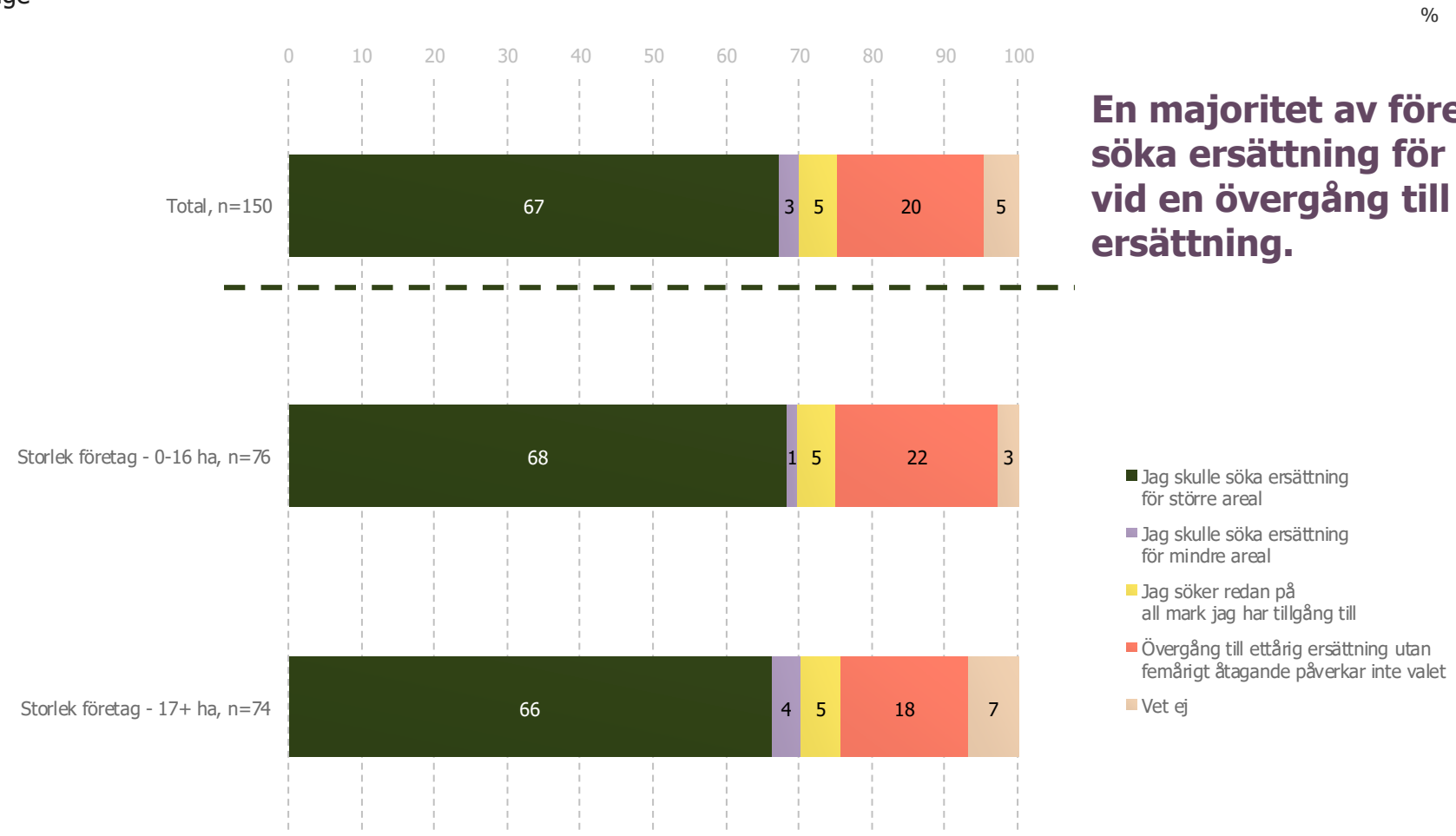

En majoritet av företagen skulle söka ersättning för större arealer vid en övergång till ettårig ersättning.

Hur bedömer du att planeringen av din jordbruksverksamhet påverkas av att ersättningen blir ettårig istället för ett femårigt åtagande som du har nu?

Bas: B Minskat kväveläckage

Majoriteten av både de mindre och större företagen skulle uppleva en ökad trygghet vid övergång till ettårig ersättning.

Målgrupp: Ekologisk produktion

Origo Group

Söker du ersättning för ekologisk produktion idag?

Bas: C Ekologisk produktion

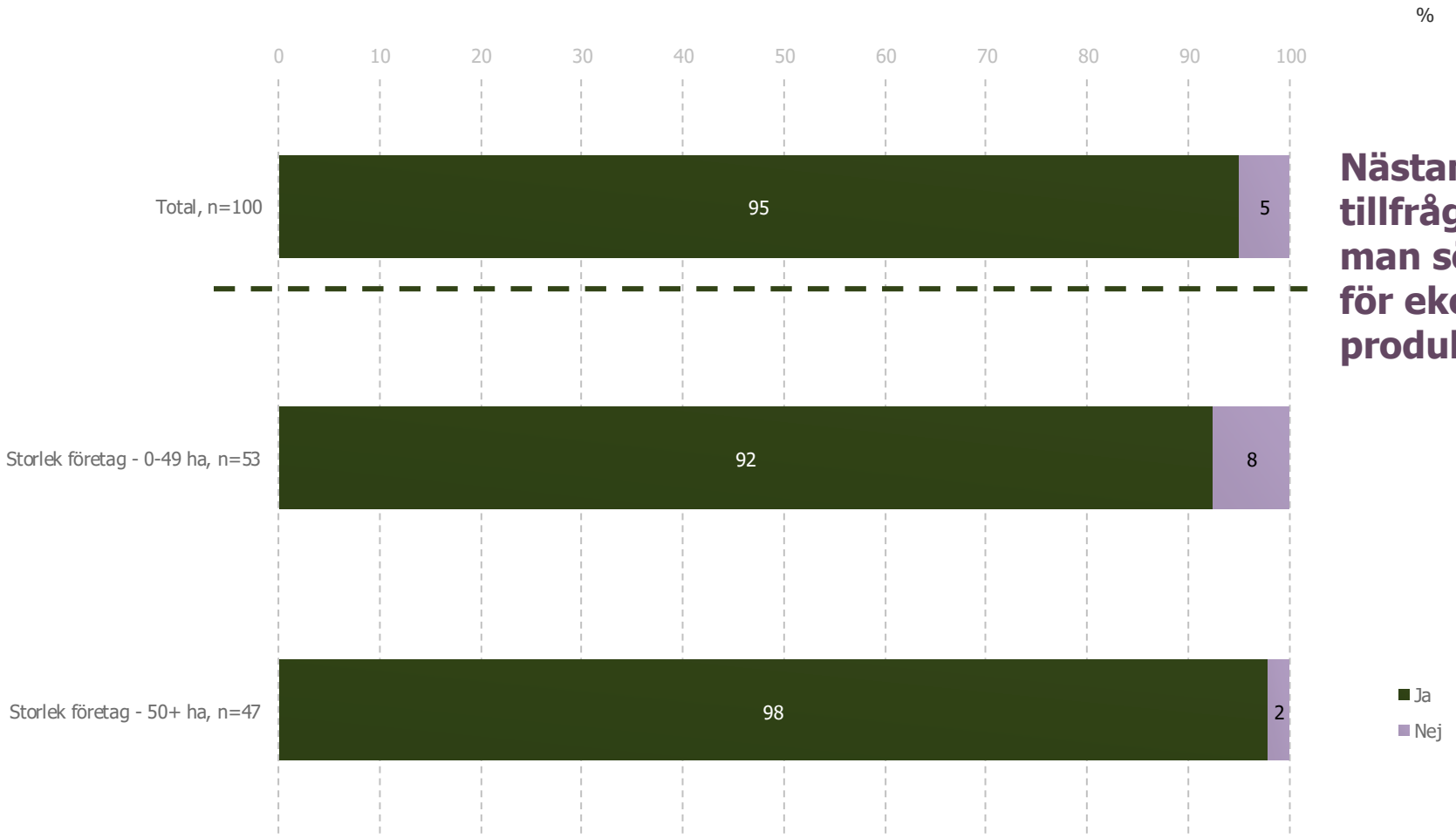

Nästan alla av de tillfrågade uppger att man söker ersättning för ekologisk produktion idag.

Spontana fördelar

Bas: C Ekologisk produktion

55% nämner spontant någon **fördel med ettårigt åtagande**. De mest nämnda kommentarerna är:

Mer flexibilitet/mindre bunden (42%)

- Mindre bunden
- Mer flexibelt/valfrihet/snabbare
- Lättare om man vill avsluta

Arrenden (6%)

Bra vid arrenden/arrendera eller bli av med

Lättare planering (5%)

- Lättare att planera

Spontana nackdelar

44% nämner spontant någon **nackdel med ettårigt åtagande**. De mest nämnda kommentarerna är:

Kortsiktigt/mindre planering (24%)

Otrygghet (16%)

- Större otrygghet/större osäkerhet
- Stödet kan ändras under ett år

Hur ser du på att kunna söka ettårig ersättning istället för ett femårigt åtagande som du har nu, skulle du öka eller minska dina arealer som du söker ersättning för ekologisk produktion?

Bas: C Ekologisk produktion

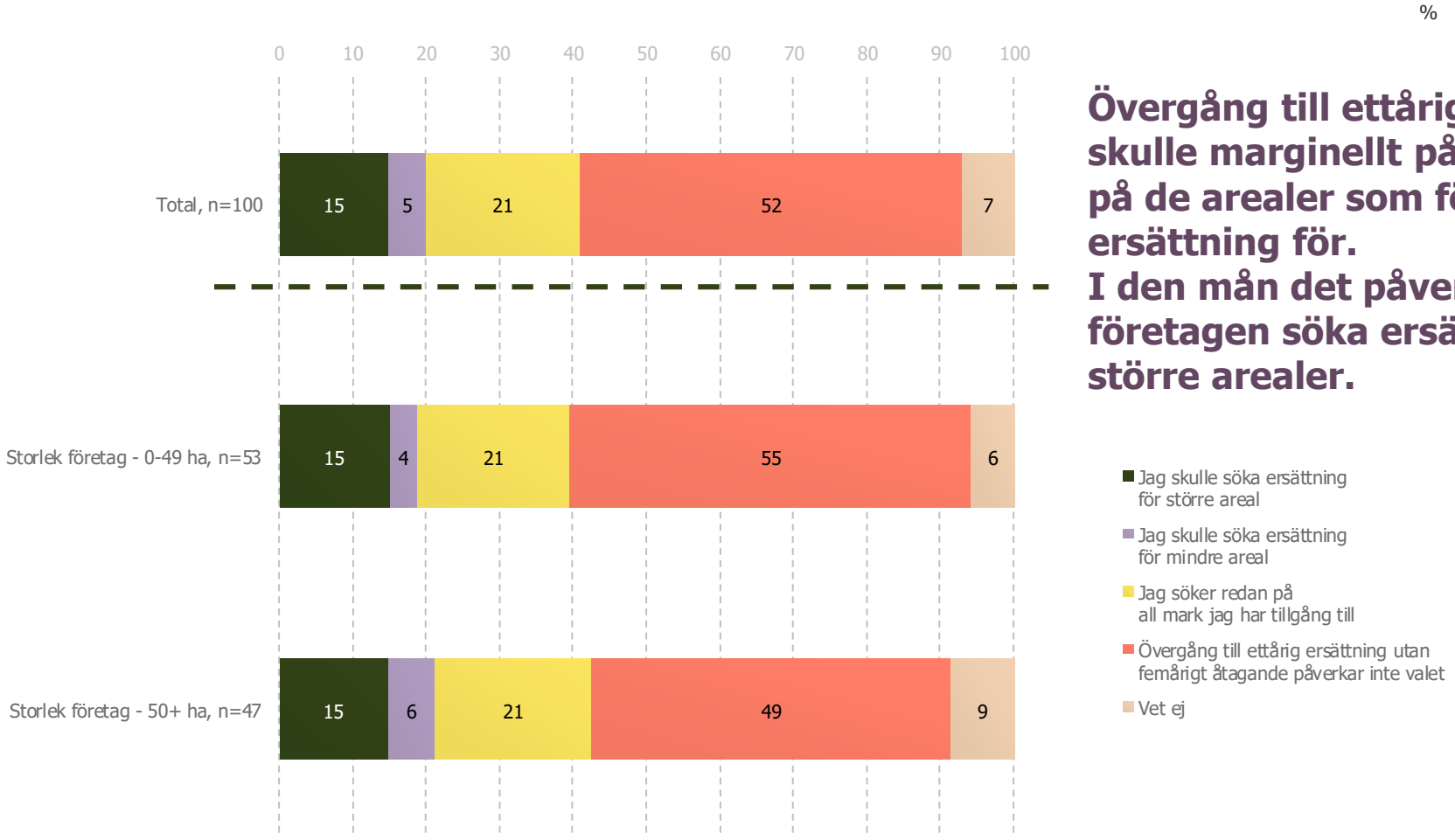

Övergång till ettårig ersättning skulle marginellt påverka storleken på de arealer som företagen söker ersättning för.
I den mån det påverkar skulle företagen söka ersättning för större arealer.

Hur bedömer du att planeringen av din jordbruksverksamhet skulle påverkas om ersättningen blir ettårig istället för ett femårigt åtagande som du har nu?

Bas: C Ekologisk produktion

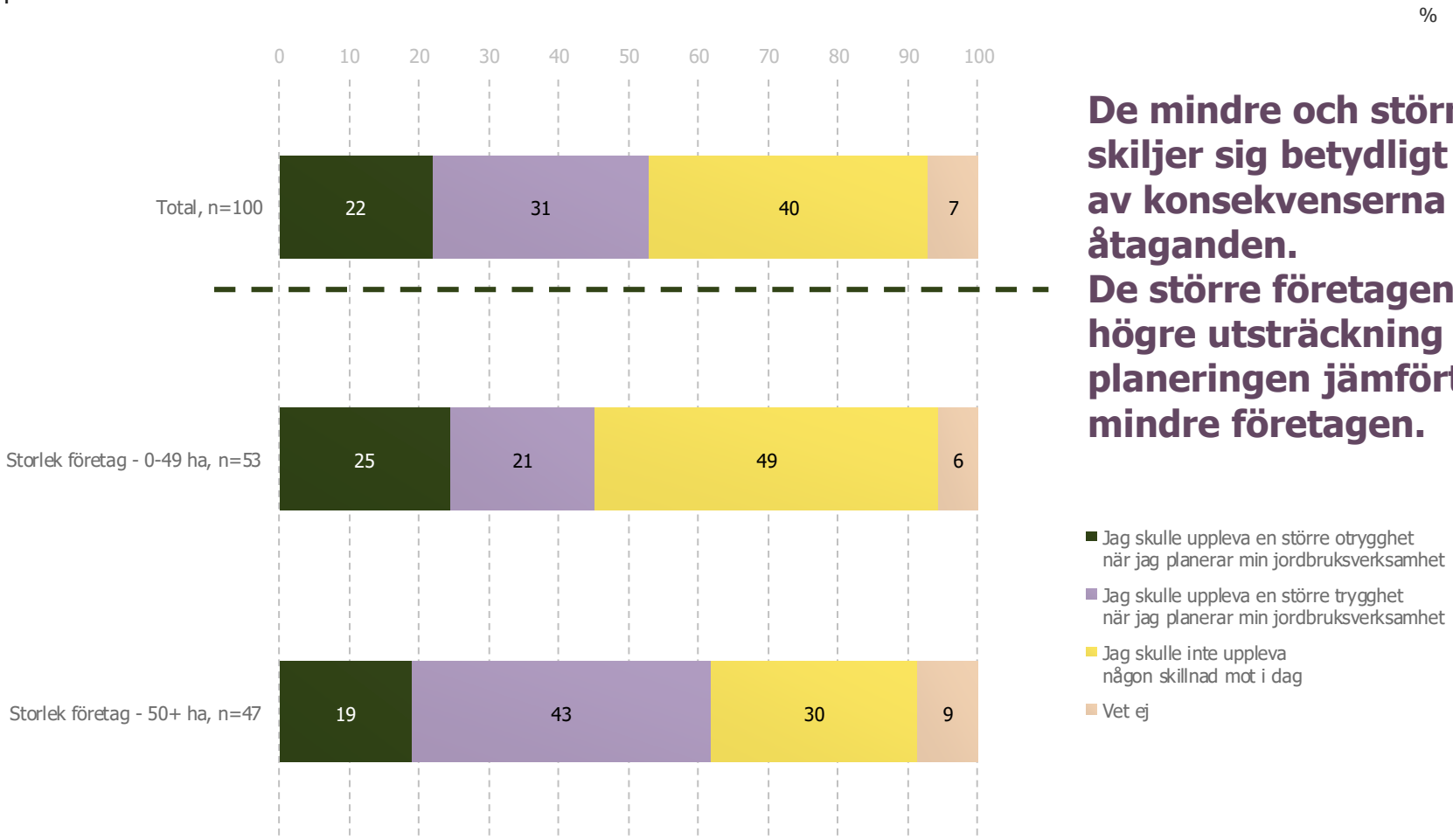

De mindre och större företagen skiljer sig betydligt åt i bedömning av konsekvenserna av ett ettårigt åtaganden.
De större företagen upplever i högre utsträckning ökad trygghet planeringen jämfört med de mindre företagen.

Skulle du ändra omfattning på din ekologiska produktion om ersättningen var ettårig? Certifiering är fortfarande ett krav.

Bas: C Ekologisk produktion

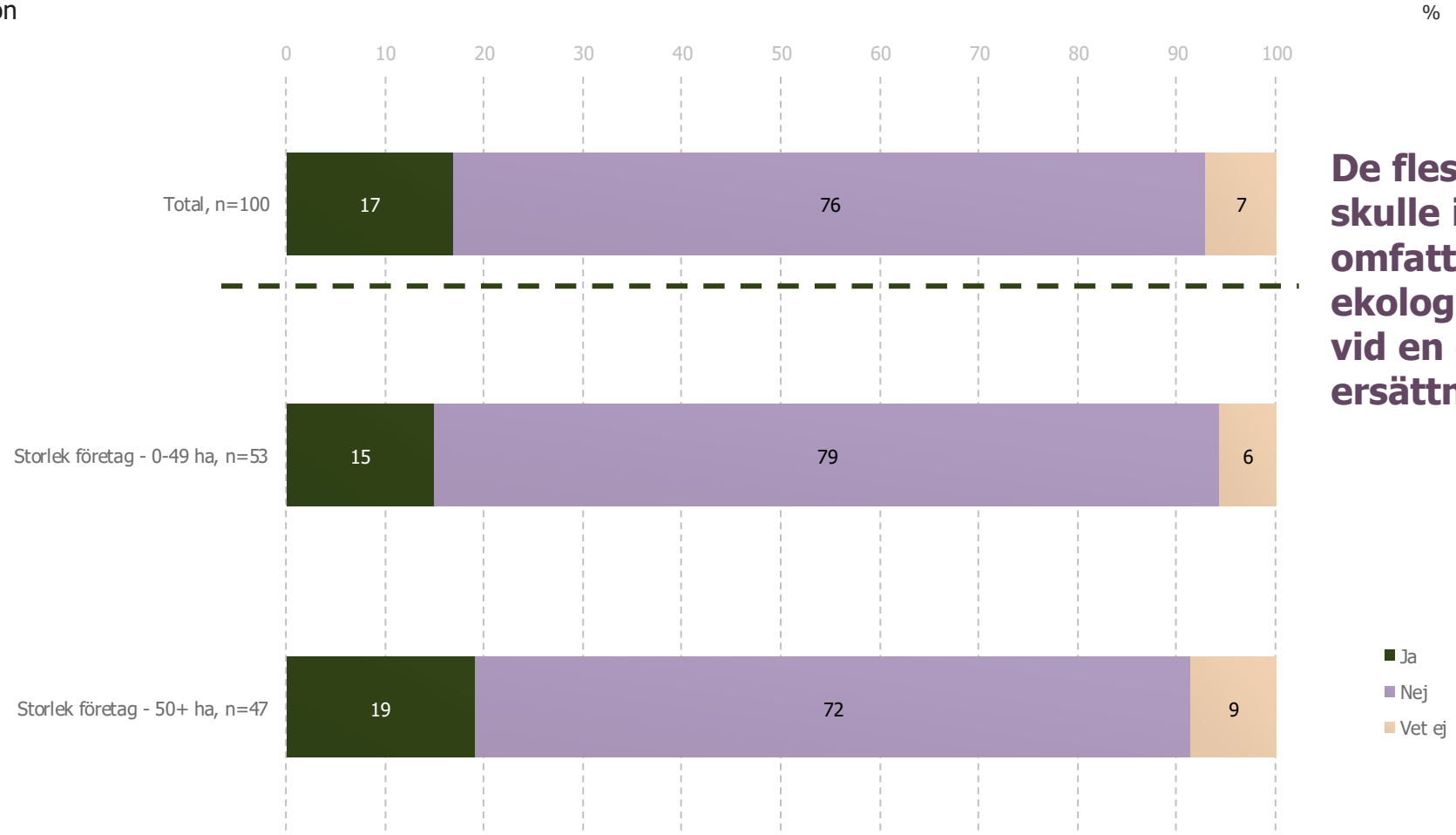

De flesta företag skulle inte ändra omfattningen av sin ekologiska produktion vid en ettårig ersättning.

På vilket sätt skulle du ändra omfattningen av din ekologiska produktion?

Bas: Skulle ändra sin omfattning på sin ekologiska produktion - C Ekologisk produktion

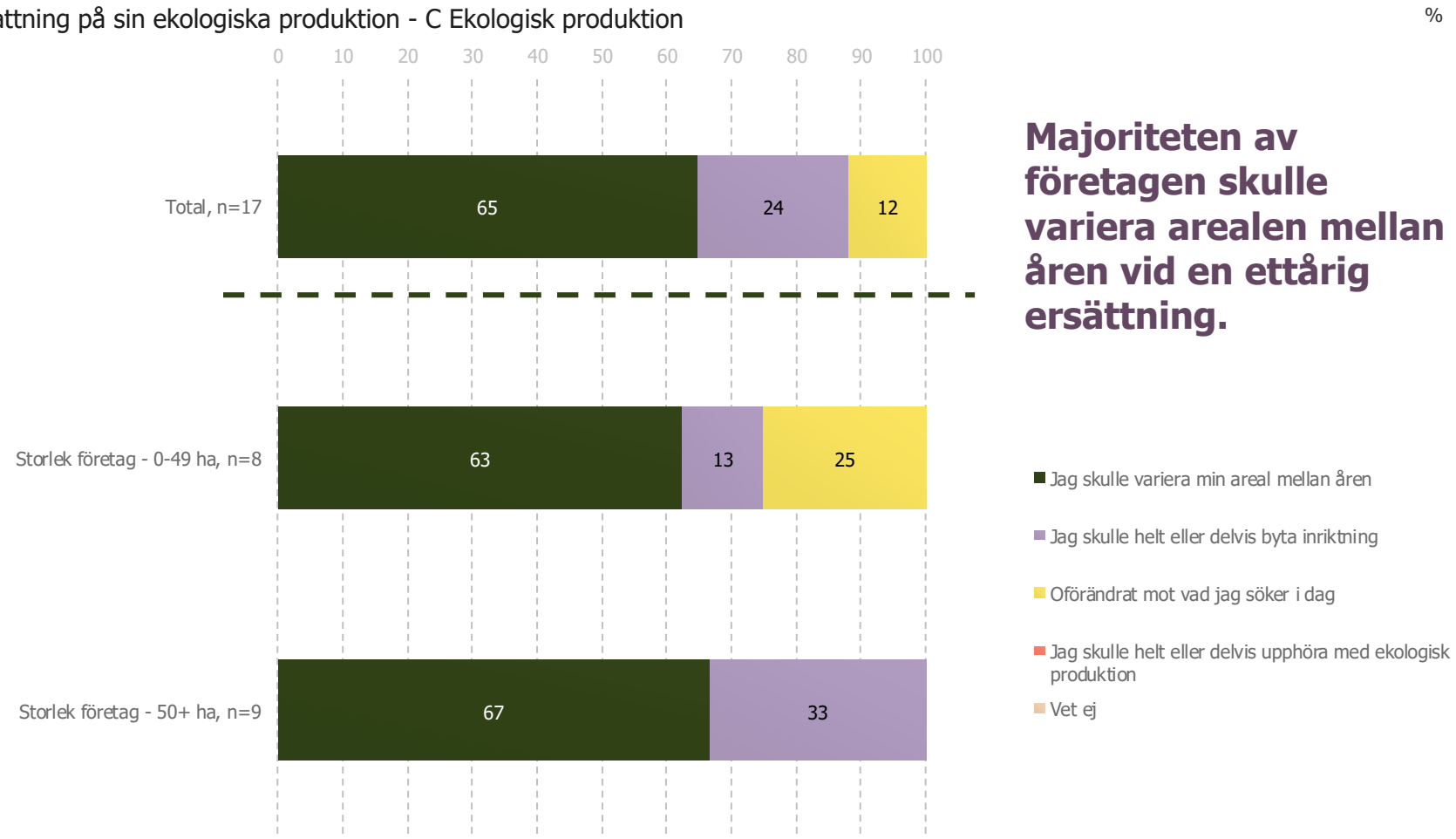

Majoriteten av företagen skulle variera arealen mellan åren vid en ettårig ersättning.

Målgrupp: Alla tre Gemensamma frågor

Origo Group

Odlar du mellangrödor idag (grödor som odlas mellan två huvudgrödor med fler syften än att bara fånga upp växtnäring?

Bas: Alla

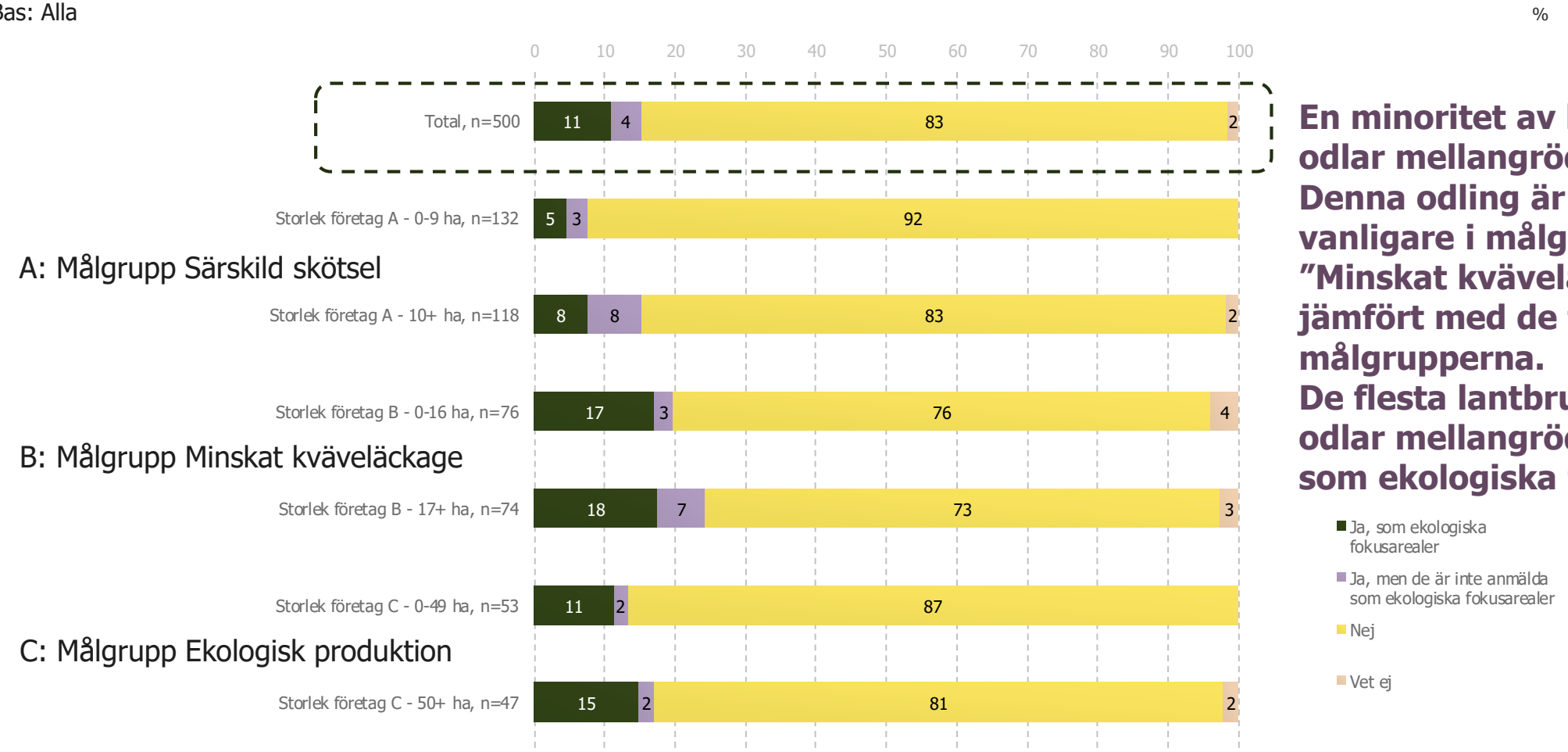

En minoritet av lantbrukarna odlar mellangrödor idag. Denna odling är något vanligare i målgruppen ”Minskat kväveläckage” jämfört med de två andra målgrupperna.
De flesta lantbrukare som odlar mellangrödor, gör detta som ekologiska fokusarealer.

Skulle du föredra om ersättningsbeloppet varierade utifrån var åtgärden placerades och därmed utifrån vilken effekt den har?

Bas: Alla

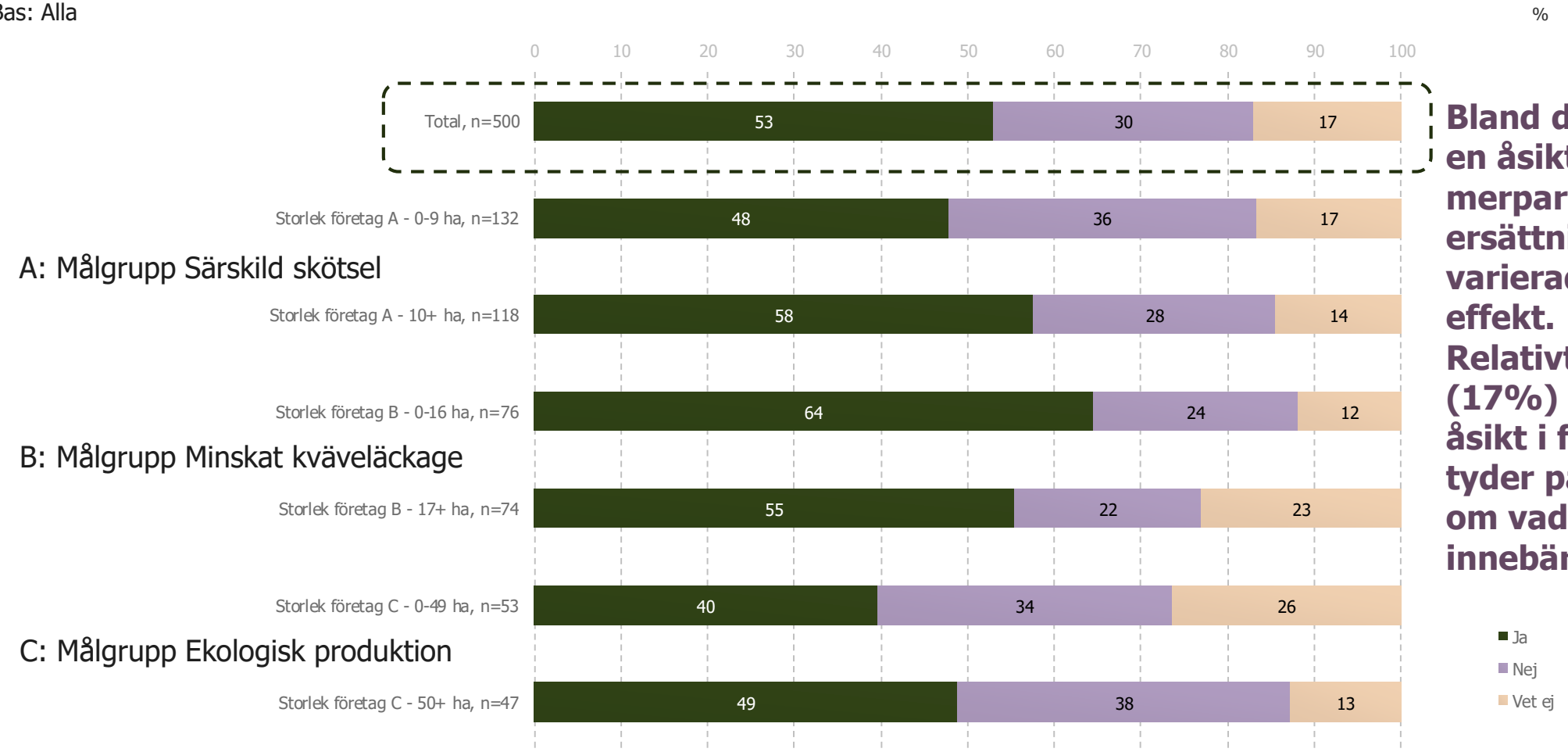

Bland dem som har en åsikt skulle merparten föredra att ersättningsbeloppet varierade utifrån effekt.
Relativt många (17%) har ingen åsikt i frågan vilket tyder på låg kunskap om vad detta skulle innebära.

Ser du potential att odla mer mellangrödor?

Bas: Alla

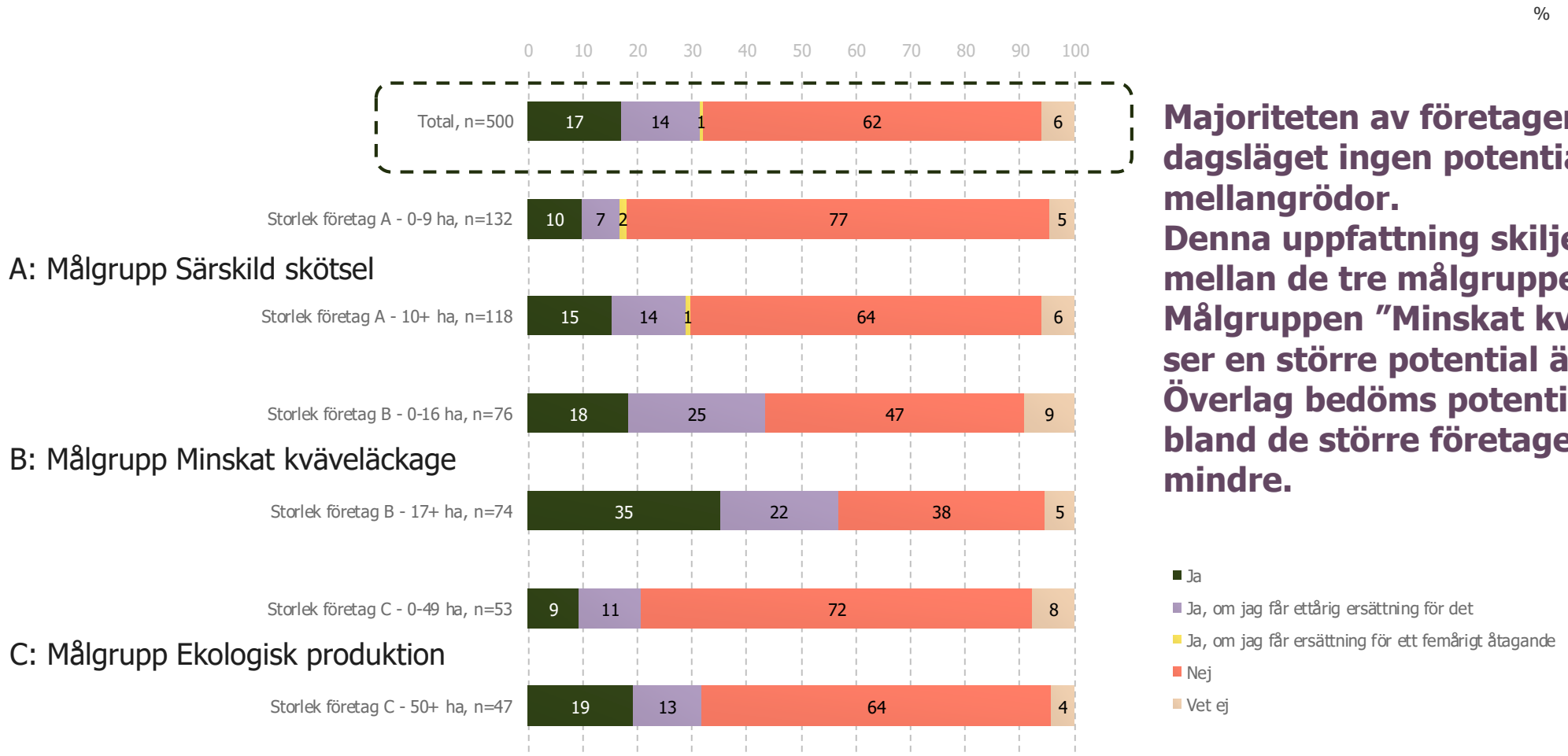

Majoriteten av företagen ser i dagsläget ingen potential att odla mer mellangrödor.
Denna uppfattning skiljer sig dock mellan de tre målgrupperna.
Målgruppen ”Minskat kväveläckage” ser en större potential än övriga två.
Överlag bedöms potentialen större bland de större företagen än bland de mindre.

Sammanfattning

Origo Group

Sammanfattning – Arealer med särskild skötsel

- **Merparten skulle bibehålla arealerna** för vilka stöd sökes. **19% skulle söka för större arealer** medan endast 2% skulle söka för mindre arealer om ersättningen ändrades till en årlig ersättning.
- Upplevelsen av ett **årligt åtagande skulle öka tryggheten något**. 51% skulle inte påverkas eller vet ej, 32% skulle känna större trygghet medan 17% skulle känna större otrygghet. Större företag skulle uppleva större trygghet än de mindre.
- **Skötseln av betesmarkerna för vilka man söker ersättning skulle påverkas marginellt.** Endast 7% tror att produktionen skulle påverkas och då främst genom att man skulle variera betena mellan åren.

- De flesta skulle inte göra längre uppehåll i betet vid ettårigt åtagande. Endast 9% tror att man skulle göra längre uppehåll.

- **Betestrycket skulle ytterst marginellt påverkas av ett ettårigt åtagande**. Endast 7% tror att det skulle påverka, 3% skulle öka trycket medan 4% skulle minska trycket.
- Majoriteten (58%) tror att de särskilda värdena skulle bevaras men det finns farhågor om motsatsen. 21% tror inte de skulle bevaras och 21% är osäkra. **Det viktigaste skälet till att bibehålla särskilda värden är stödnivån.**
- Endast ca. 10% odlar mellangrödor idag, de större företagen i högre utsträckning än de mindre.
- Drygt 50% föredrar att ersättningsbeloppet varierar utifrån effekten. De större företagen föredrar detta i högre utsträckning än de mindre.
- Knappt **70% ser ingen potential i att öka odlingen av mellangrödor**. De **större företagen** ser en högre potential än de mindre.

Sammanfattning – Minskat kväveläckage

- **En majoritet (67%) skulle öka arealerna för vilka stöd sökes** vid övergång till ettåriga stöd. Endast 3% skulle söka för mindre arealer medan det för övriga skulle vara oförändrat eller osäkert.

- Upplevelsen av ett **årligt åtagande skulle öka tryggheten betydligt**. **68% skulle uppleva större trygghet i planeringen**. Endast 7% skulle uppleva större otrygghet och 23% skulle inte uppleva skillnad.

- **Andelen som odlar mellangrödor idag är 22%.** De större företagen gör detta i något högre utsträckning än de mindre.

- **En majoritet (60%) föredrar att ersättningsbeloppet varierar utifrån effekten**. De mindre företagen föredrar detta i högre utsträckning än de större.

- **Hälften ser ingen potential i att öka odlingen av mellangrödor.** De **större företagen** ser en högre potential än de mindre.

Sammanfattning – Ekologisk produktion

- Merparten skulle **bibehålla arealerna för vilka stöd sökes**. 15% skulle söka för större arealer medan endast 5% skulle söka för mindre arealer.

- Upplevelsen av ett **årligt åtagande skulle öka tryggheten något**. 47% skulle inte påverkas eller vet ej, 31% skulle känna större trygghet medan 22% skulle känna större otrygghet. Större företag skulle uppleva större trygghet än de mindre.

- **Omfattningen på den ekologiska produktionen skulle påverkas något**, 17% tror att produktionen skulle påverkas och då **främst genom att man skulle variera arealen mellan åren**.

- **Knappt 15% odlar mellangrödor idag**. De större företagen gör detta i något högre utsträckning än de mindre.
- **Knappt hälften föredrar att ersättningsbeloppet varierar utifrån effekten**. De **större företagen föredrar detta i högre utsträckning** än de mindre.

- Merparten ser **ingen potential i att öka odlingen av mellangrödor.** De **större företagen** ser en högre potential än de mindre.

Sammanfattning

Upplevelsen av årlig ersättning är mycket lika i målgrupperna. För de flesta företag skulle förändringen inte påverka verksamheten och i den mån det skulle påverka upplevs detta mestadels positivt och främsta fördel är en större flexibilitet.

Mark med särskild skötsel

- Merparten skulle bibehålla arealen för vilken stöd sökes
- Tryggheten i planeringen skulle påverkas något. I den mån det påverkar skulle något fler uppleva ökad trygghet
- Skötseln av betesmarken skulle påverkas marginellt, främst genom varierade arealer

Minskat kväveläckage

- Mer än hälften skulle öka arealen för vilken stöd sökes
- Flertalet skulle uppleva en ökad trygghet
- **Den mest positivt inställda målgruppen**

Ekologisk produktion

- Merparten skulle bibehålla arealen för vilken stöd sökes
- Tryggheten i planeringen skulle påverkas något. I den mån det påverkar skulle något fler uppleva ökad trygghet
- Omfattningen på ekologisk produktion skulle påverkas marginellt, främst genom varierade arealer

Tack för oss!

Origo Group: Karin Hedelin-Lundén